

2019-10-21

OM PERSONUPPGIFTER I EKONOMISKA FÖRENINGAR.

Bakgrund

Frågan har uppkommit i en del bredbandsföreningar om vad som gäller angående insamling av medlemmars personuppgifter i ekonomiska föreningar. Nedan följer en viss vägledning i frågan.

De rättsliga grunderna

Först kan det vara lämpligt att klargöra att det behövs rättsliga grunder för att hantera personuppgifter i en ekonomisk förening. Dessa grunder är:

- 1, **Rättslig förpliktelse**, exempelvis när uppgifter ska hanteras enligt någon lag.
- 2, **Avtal**, exempelvis för att kunna göra affärer med medlemmar.
- 3, **Intresseavvägning**, när uppgifterna är viktigare för visst ändamål än personens integritet.
- 4, **Samtycke**, exempelvis genom att någon samtyckt till att man använder deras uppgifter.

Rättsliga förpliktelser

Medlemsförteckning

Föreningen/styrelsen har en rättslig förpliktelse att föra medlemsförteckning. Om styrelsen inte har en medlemsförteckning enligt lagen om ekonomiska föreningar, EFL, och håller den tillgänglig för den som begär ut uppgifterna i förteckningen, kan styrelsen bestraffas med böter eller upp till ett års fängelse.

Medlemsförteckningen är offentlig och ska innehålla medlemmarnas namn och adress samt den medlemsinsats medlemmarna deltar med i föreningen. Se lagens bestämmelse om medlemsförteckning i bilaga 1.

Styrelsen är helt enkelt skyldig att registrera medlemmarna för det i EFL föreskrivna ändamålet. Dessa personuppgifter ska hållas uppdaterade. Medlemmarna ska på eget initiativ anmäla eventuella förändringar. Uppgifterna ska sparas minst 7 år efter medlemmen avgått ur föreningen.

För att samla in dessa personuppgifter och använda dem på det sätt som föreskrivs i EFL behövs inget samtycke av medlemmarna.

Registrering av styrelse och andra ställföreträdare

Föreningen/styrelsen är skyldig att samla in och anmäla personuppgifter om styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, verkställande direktör och eventuell vice sådan samt dem som utsetts att vara särskilda firmatecknare. I vissa fall finns även en skyldighet att registrera föreningens revisorer (när föreningen enligt lag ska ha särskilt kvalificerade revisorer). Uppgifterna ska registreras i föreningsregistret hos Bolagsverket och blir därmed offentliga. De uppgifter som ska registreras är personernas fullständiga namn, postadresser och personnummer. Något samtycke behövs inte och personerna får inte neka till att föreningen samlar in uppgifterna och vidarebefordrar dem till Bolagsverket.

Avtal

Handel med medlemmarna

En ekonomisk förening ska ha en affärsrelation med sina medlemmar, den så kallade samhandeln. I en bredbandsförening är medlemmarna normalt konsumenter, det vill säga de betalar för nyttjandet av föreningens nät. För att samla in de personuppgifter som behövs för att upprätthålla dessa affärsrelationer behövs inget samtycke av motparten i affärsrelationen, det vill säga medlemmarna. Omfattningen av uppgifter som behöver samlas in varierar beroende på affärsrelationens art. Utgångspunkten är att föreningen ska samla in de uppgifter som behövs för att den ska kunna fullgöra sina förpliktelser enligt avtalet och, å andra sidan, för att kunna utkräva de skyldigheter motparten i affärsrelationen åtagit sig att fullgöra. Här vid kan till exempel nämnas att i ett anslutningsavtal kommer föreningen utöver namn, adress och kontaktuppgifter behöva ha kännedom om vilken fastighet och vilka byggnader hos medlemmen ska anslutas. Uppgifter som anses vara nödvändiga för att dokumentera affärsrelationen, bör hållas åtskilda från dem som måste samlas in enligt lagstiftning och stadgar. Något särskilt samtycke för insamlade uppgifter behövs inte för att föreningen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt avtalen.

Kallelse och information till medlemmarna

Med medlemskapet i en ekonomisk förening följer en rad stadgereglerade förpliktelser. Föreningens stadgar kan jämföras med ett avtal som ingås mellan medlemmarna och föreningen, och genom att ansluta sig till en ekonomisk förening anses en medlem acceptera de villkor som följer med stadgebestämmelserna.

Det är vanligt att stadgarna i ekonomiska föreningar föreskriver att kallelser och annan information till medlemmarna ska kunna skickas med e-post eller annat digitalt media. I de fall digitala medier kan komma till användning enligt stadgarna innebär medlemskapet att medlemmen, om en e-postadress etc. lämnats ut, är införstådd med att exempelvis e-postadressen registreras hos föreningen. Men den får förstås endast användas för kallelser och information.

Saknar medlemmen e-postadress eller annan digital adress eller om denne inte vill uppge den, ska kallelser och meddelanden skickas med brev till medlemmens postadress enligt medlemsförteckningen.

Observera att dessa personuppgifter (e-postadresser eller motsvarande) inte ska anges i medlemsförteckningen. Alla personuppgifter, utöver de som anges under Rättsliga förpliktelser ovan, bör registreras för sig. Övriga uppgifter, exempelvis e-postadresser, ska raderas så snart de inte längre behövs, det vill säga när medlemmen avgått ur föreningen.

Intresseavvägning

Föreningen får hantera personuppgifter till ett visst ändamål och berättigat intresse om det väger tyngre än den registrerades intresse av skydd mot kränkning av personlig integritet. Det kan vara svårt att göra denna intresseavvägning, men om det inte finns ett naturligt intresse från uppgiftslämnarens sida, rekommenderas föreningarna att utverka ett samtycke för registreringen av personuppgifterna och hur de ska användas. Ett exempel där intresseavvägning kan vara en giltig grund, utan särskilt samtycke, kan vara att ta in och registrera personuppgifter i samband med anmälningar till ett informationsmöte med ickemedlemmar som föreningen arrangerar. Berättigade personuppgifter kan då vara namn och kontaktuppgift. Uppgifter ska sedan raderas när de inte längre behövs för ändamålet.

Samtycke

När behövs då ett samtycke från medlemmar och andra som lämnar personuppgifter till en ekonomisk förening?

1. För det första behövs ett samtycke om personuppgifter som ska samlas in enligt lag eller avtal **ska användas till något annat ändamål** än det ändamål lagen respektive avtalet föreskriver. Exempelvis om personuppgifterna ska läggas ut på en hemsida eller vidarebefordras till någon annan, utan rättslig grund.
2. För det andra behövs ett samtycke om föreningen vill registrera **fler uppgifter** och använda dem på ett annat sätt än som krävs enligt rättsliga förpliktelser, avtal eller till följd av en intresseavvägning. Detta innebär att en ekonomisk förening alltid behöver ett uttryckligt samtycke för att använda personuppgifter på ett annat sätt än de nämnda. Dessutom innebär det att uppgifterna ska strykas ur registret när de inte längre behövs för nämnda ändamål.
3. För det tredje behövs ett samtycke om föreningen vill hantera **andra** typer av uppgifter som **foton, filmer mm.** som inte behövs, för att föreningen ska kunna fullgöra sina förpliktelser respektive kräva sina rättigheter enligt ovan, och där intresset för den personliga integriteten kan anses vara större än föreningens intresse av att använda personuppgifter enligt eget gottfinnande.

Hantering mm.

Om hantering av personuppgifter

- Föreningen ska ha en förteckning över sina personuppgiftsbehandlingar, det vill säga vad som samlas in och varför, samt hur de hanteras.
- Personuppgifterna, förutom de som ska lämnas ut enligt EFL, ska förvaras på ett sätt som innebär att obehöriga inte får del av dem.
- Om andra ska behandla personuppgifter åt föreningen ska det finnas ett avtal mellan föreningen som personuppgiftsansvarig, och personuppgiftsbiträdet, det vill säga den som behandlar uppgifterna åt föreningen.
- Personuppgiftsincidenter ska anmälas till Datainspektionen inom 72 timmar. Exempel på personuppgiftsincident är dataintrång eller att annan obehörig kunnat få tag på uppgifterna och att detta kan riskera de registrerade personernas integritet.

Personens rätt att få ta del av, ändra och återkalla personuppgifter

- En person har alltid rätt att få veta vilka personuppgifter föreningen registrerat om den.
- Personen har också rätt att ändra och i vissa fall skyldighet att ändra sina uppgifter.
- Personuppgifter får återkallas av personen om de inte behövs enligt lag eller för att fullfölja avtal/förpliktelser.

Övrigt

GDPR är till för att skydda enskilda personers integritet. En god huvudregel är därför att aldrig samla in mer personuppgifter än föreningen verkligen behöver, samt att inte spara insamlade uppgifter längre än vad som behövs för det ändamål de samlats in för.

Mer om GDPR finns att läsa hos <https://www.datainspektionen.se/>

Bilaga 1

LAGEN (2018:672) OM EKONOMISKA FÖRENINGAR.

5 kap. Medlemsförteckning

Skyldighet att föra en medlemsförteckning

1 § Styrelsen ska föra en medlemsförteckning. Förteckningen ska ha till ändamål att ge föreningen, medlemmarna och andra underlag för att bedöma medlemsförhållandena i föreningen.

Medlemsförteckningens form

2 § Medlemsförteckningen ska föras med automatiserad behandling, i bunden bok eller i ett betryggande löslads- eller kortsystem.

Medlemsförteckningens innehåll

3 § Medlemsförteckningen ska innehålla uppgifter om

1. varje medlems namn och postadress,
2. i förekommande fall, att medlemmen är en investerande medlem,
3. den tidpunkt då medlemmen gick in i föreningen,
4. det antal medlemsinsatser som medlemmen deltar med i föreningen,
5. det sammanlagda beloppet, enligt den senast fastställda balansräkningen, av medlemsinsatser som har betalats in eller tillgodoförts genom insatsemission,
6. summan av de belopp som efter utgången av det räkenskapsår som balansräkningen avser har betalats ut eller som högst ska betalas ut enligt 10 kap. 11 och 16 §§, och
7. tiden för utbetalningarna enligt 6. Lag (2018:1160).

När medlemsförteckningen ska upprättas och ändras

4 § Medlemsförteckningen ska upprättas så snart föreningen har bildats.

När en ny medlem har gått in i föreningen ska uppgifter enligt 3 § 1-3 antecknas i medlemsförteckningen så snart som möjligt.

Om en medlem eller någon annan behörig person anmäler att ett förhållande som har angetts i medlemsförteckningen har ändrats, ska ändringen antecknas i förteckningen så snart som möjligt. När ett medlemskap upphör ska också tidpunkten för detta antecknas.

Medlemsförteckningens offentlighet

5 § Medlemsförteckningen ska hållas tillgänglig hos föreningen för var och en som vill ta del av den. Om förteckningen förs med automatiserad behandling, ska föreningen ge var och en som begär det tillfälle att hos föreningen ta del av en aktuell utskrift eller någon annan aktuell framställning av förteckningen.

Arkivering av medlemsförteckningen

6 § Medlemsförteckningen ska bevaras så länge föreningen består och under minst sju år efter föreningens upplösning.

Om medlemsförteckningen förs i vanlig läsbar form, ska den bevaras i ursprunglig form. Övergår föreningen till att föra förteckningen med hjälp av automatiserad behandling, ska den gamla förteckningen bevaras under minst sju år därefter.

Om medlemsförteckningen förs med automatiserad behandling, ska uppgifter som har tagits bort ur förteckningen bevaras i minst sju år. Uppgifterna får bevaras i vanlig läsbar form eller i någon annan form som kan läsas, avlyssnas eller på något annat sätt uppfattas enbart med ett tekniskt hjälpmedel.

Personuppgiftsansvar

7 § Föreningen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som förändret av medlemsförteckningen innebär.

Medlemsbevis

8 § Varje medlem har rätt att på begäran och utan kostnad få en skriftlig uppgift av föreningen om sitt medlemskap och om sina medlemsinsatser.

7 kap. Föreningens ledning

Registrering

44 § Föreningen ska för registrering i föreningsregistret anmäla

1. föreningens postadress,
2. vem som har utsetts till styrelseledamot, styrelsesuppleant, styrelsens ordförande, verkställande direktör, vice verkställande direktör och särskild delgivningsmottagare, och
3. hur föreningens firma tecknas och vem som har firmateckningsrätt.

Anmälan ska innehålla uppgifter om postadress för de personer som anges i första stycket 2 och 3. Om postadressen avviker från personernas hemvist, ska även hemvisten anges. Anmälan ska vidare innehålla uppgifter om de angivna personernas personnummer eller, om sådant saknas, födelsedatum. Om en styrelseledamot eller en styrelsesuppleant har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för

de privatanställda eller lagen (2008:9) om arbetstagares medverkan vid gränsöverskridande fusioner, ska detta anges.

Även den som anmälan gäller har rätt att göra en anmälan enligt första stycket. Den som har utsetts till en sådan befattning som avses i första stycket 2 har även rätt att anmäla företrädarens avgång.

45 § En anmälan enligt 44 § ska göras första gången när föreningen enligt 2 kap. 2 § anmäls för registrering och därefter genast när ett förhållande som har anmälts eller ska anmälas för registrering har ändrats.

Registrering av en revisor

51 § En förening som enligt 14, 15 eller 53 § eller enligt Bolagsverkets beslut ska ha en auktoriserad eller en godkänd revisor ska för registrering i föreningsregistret anmäla vem som har utsetts till revisor. Även den som har utsetts har rätt att göra en anmälan. Någon anmälan behöver inte göras om revisorn har utsetts av Bolagsverket.

Anmälan ska innehålla en uppgift om revisorns postadress. Även revisorns hemvist ska anges, om postadressen avviker från hemvisten. Anmälan ska vidare innehålla en uppgift om revisorns personnummer eller, om ett sådant saknas, födelsedatum.

Om revisorn är ett registrerat revisionsbolag, ska anmälan även innehålla uppgifter om bolagets organisationsnummer eller något annat registreringsnummer och om vem som är huvudansvarig för revisionen. De uppgifter som anges i andra stycket ska lämnas om den huvudansvariga revisorn.

52 § En anmälan enligt 51 § ska göras så snart en revisor har utsetts och därefter genast när ett förhållande som har anmälts eller ska anmälas för registrering har ändrats